

Reseskildring 7: Hembesök och möte söndag 6 mars

Igår åkte jag och Frida ut till Manga Hill för att återigen besöka familjer, denna dag tillsammans med Sarah och Mr. Tom.

Problem med lera

Dagen bjöd på blandade resultat. På flera ställen hade reningsverken inte gjorts rent ordentligt. Familjerna sa att de gör rent efter användning och när jag bad dem att visa hur de gör rent så gjorde de helt rätt. Vattnet de får tag på nu under torkan innehåller mycket lera så jag föreslog att de ska göra rent reningsverket flera gånger under användning (inte bara efter) och se om det blir bättre. De reningsverk som inte fungerade så bra började fungera ordentligt efter att vi rengjort dem flera gånger. Detta är något nytt som vi upptäckt under dagen, så vi tog upp det på mötet som hölls på eftermiddagen.

I ett hushåll fungerade inte reningsverket alls sedan tre dagar tillbaka. Innan dess hade familjen använt reningsverket dagligen och också rengjort det dagligen. Jag provade att göra rent det genom backspolning men det fungerade inte utan var totalstopp. Under tiden som jag försökte få igång det frågade Frida Rose, kvinnan i huset, hur hon skulle göra om jag inte fick igång det. Rose tittade på mig och svarade ”Jag vet inte, har du någon lösning? Får jag ett nytt reningsverk?” Jag rådde henne till att koka vattnet för att slippa magproblem. Efter många försök till att få igång reningsverket bestämde vi att jag skulle ta med mig det för att se om jag kan få igång det tills på tisdag när jag ska tillbaka till byn. Rose sa då att hon ska koka vattnet tills vi ses igen.

I två hushåll där reningsverken inte fungerade så bra visade det sig att båda trodde att man bara behövde göra rent för filtret. Johannes och Mr. Tom besökte båda i januari och Mr. Tom har besökt dem en gång till efter det och gått igenom hur man gör. Detta bekräftades av dem som båda är änkor. Mr. Tom berättade också att de är rädda för att förstöra reningsverken, då det är något helt nytt för dem, och därför så vågar de inte prova sig fram. Sarah gick igenom med båda på Lou, det lokala språket, hur man rengör och de fick sedan göra det på egen hand så att både de själva och vi fick se att de kan. Innan vi gick frågade jag om det kändes bättre nu, och de sa att nu skulle de börja använda det igen för nu kan de rengöra. När vi var hos dem så bad vi även barnbarnen, som bor hos änkorna då föräldrarna dött, att titta så att även de lärde sig.

Under dagens vandring över kullarna i Manga Hill fick vi vid ett hushåll se att de byggt en latrin och håller på att bygga ännu en. Detta arbete började de med efter vårt möte i januari då vi pratade om att det är viktigt att använda latriner.

Kulturkrock

Vid alla besök har jag frågat hur många de är i familjen för att få reda på hur många som använder reningsverket. Jag har oftast fått ett cirka svar, de har använt sig av orden around, about, samt approximately och vissa har undvikit att svara på frågan. Detta har gett mig känslan

av att de inte riktigt vet, men idag fick vi svaret. Enligt Lou traditionen ska man aldrig berätta för någon hur många barn man har och inte heller hur många djur man har. Förmodligen har vi alltså aldrig fått ett ärligt svar på denna fråga och de tycker nog att vi varit ohövlige som frågat.

Möte under mangoträdet

Klockan tre skulle vi ha ett möte i byn. Det kom dock inte så många och vice ordförande, Tabetha, berättade att det var en begravning och att en kyrka i byn hade ett möte som dragit ut på tiden. Då regnet var på väg så kunde vi inte vänta längre och fick börja i alla fall.

Jag började med att fråga om de haft några problem med Lifestraw® Family, några svarade att de inte haft några problem alls och vissa svarade att det rena vattnet från blå tapp ibland droppar väldigt sakta. Jag sa att det betyder att reningsverket måste rengöras oftare och jag berättade om dagens upptäckter att om man använder reningsverket en hel dag så kan det behövas rengöras flera gånger under dagen.

De tog upp att Lifestraw® Family är bra men att de vill ha en långsiktig lösning. Jag bad dem att ge förslag på en sådan lösning och det enda svar jag fick var borrhål med pump och tillhörande vattentank.

De sa också att det är viktigt för dem att djuren får vatten som de inte blir sjuka av. Jag gav förslag på att de som har plåttak kan sätta upp hängrännor för att samla regnvatten i tankar till djuren. Detta vatten kommer inte innehålla leech worms, som de sagt är det stora problemet, och det svaret resulterade i applåder och glada miner. De undrade om vi kan köpa tankar åt dem för det ändamålet, men jag sa att det är en lösning som de kan fixa själva och de godtog svaret.

Min sista, och kanske mest relevanta fråga denna dag, var vad de kommer göra om vi inte kan få ihop pengar till en långsiktig lösning eller till nya reningsverk, hur de kommer göra när reningsverken är förbrukade. Jag fick svaret att de då kommer börja koka vattnet istället. Jag tänkte tillbaka på 2009, när vi hade ett första möte i byn då vi pratade om vikten av att koka vattnet innan de dricker det. Då sa de att de inte hade tid med det och därför gjorde de det inte. Jag bad dem återigen att berätta hur det låg till 2009. De sa att då, 2009, brydde de sig inte men nu vet de bättre och de har upptäckt att både barn och vuxna mår mycket bättre av att dricka rent vatten. Kommentarer under dagen har dock varit att användning av Lifestraw® Family är bättre än att koka vatten då det sparar tid, det är enklare och vattnet smakar bättre.

Innan mötet avslutades berättade jag om dessa skildringar som vi skickar ut. Meningen är att alla i byn kan rapportera till kommittén som rapporterar till oss och vi, vidare till alla som är intresserade i Sverige. Jag berättade också att vi pratat om projektet i radio och har varit och kommer att vara med i tidningar. Jag frågade om detta är okej med dem och om det är okej att vi publicerar bilder med namn, vilket de accepterade.

Tabetha avslutade det hela med att säga ”Våra vänner från Sverige åker nu hem, men reningsverken finns kvar hos oss. Kommittén är här för att hjälpa dem som är i behov av det och

för att rapportera om hur allt går. Det är allas ansvar att se till att detta arbete fungerar och det är upp till var och en att ta ansvar för sitt reningsverk.”

My Wetzel, Ndhiwa, 7 mars 2011